

Kurskod: SKOK11
Termin: Vårterminen 2020
Handledare: Scott Burnett
Examinator: X

I ett tal till nationen

En diskursiv studie om nationalism & nationell identitet under en kris

---

ASTA NORDLUND & WILHELM NILSSON

Lunds universitet
Institutionen för strategisk kommunikation
Examensarbete för kandidatexamen

Abstract

In a speech to the nation - A discursive study on nationalism and national identity during a crisis

This paper aims to investigate the speech held by Sweden's prime minister Stefan Löfven during the Covid-19 pandemic of 2020. The purpose of the study has been, based on the qualitative material, to explore how linguistics and symbols affect sense-making, national identity and whether nationalism can act as an inclusive tool in national crisis management. Moreover, the study has a discursive perspective, and was conducted through a multimodal, critical discourse analysis, following the critical discourse model outlined by Norman Fairclough. We analysed the empirical data abductively with a theoretical framework together with a transcribed version of the speech acquired through SVT's online platform for TV-shows. The methodological approach made it possible to closely explore the role of nationalistic language and symbols as a tool in Crisis Communication, and the potential implications of such discourses on a larger, social and cultural level. The study's results identified both the possibilities, but also the many existing pitfalls of engaging in a nationalist discourse as a communicative strategy in crisis management. Furthermore, the study partly indicates that nationalism can act as both a sense-making and an inclusive tool if used the *right* way. Nationalism can be an effective tool used to bring people together and call for cooperation when facing a crisis such as the Covid-19 pandemic, which we as authors believe to be the aimed strategy of the prime minister's speech. However, as a receiver of a nationalists discourse one should always be critically aware of how, why and what impact the discourse has on a wider social and cultural level. Nationalism has the possibility of encouraging cooperation, feelings of solidarity and by that reproduce a more inclusive national identity. At the same time nationalism can easily lead to hostility and ignorance of other approaches and ideas, which in turn can lead to a increasingly exclusive national identity.

Both authors have equally contributed to the writing of this bachelor's thesis.

Keyword: Crisis Communication, Critical Discourse Analysis, Multimodality, National Identity, Nationalism, Political Communication, Crisis Management, Strategic Communication

Number of characters including spaces: 84 548

Sammanfattning

I ett tal till nationen - En diskursiv studie om nationalism och nationell identitet under en kris

Den här undersökningen har i syfte att studera Stefan Löfvens tal till nationen som hölls under covid-19 pandemin 2020. Avsikten med studien har utifrån det kvalitativa materialet varit att undersöka hur lingvistik och de symboler som uttrycks i talet påverkar meningsskapande, den nationella identiteten samt om nationalism kan verka som ett inkluderande verktyg vid nationell krishantering. Studien utgår från ett diskursivt perspektiv och har utförts genom en multimodal, kritisk diskursanalys utvecklad av Norman Faircloughs. Vi har analyserat empirin abduktivt utifrån ett teoretiskt ramverk med hjälp av en transkribering av talet som hämtades via SVTs streamingsida. Det metodologiska tillvägagångssättet har gjort det möjligt att närmare undersöka rollen av nationalistiskt språk och symboler som verktyg inom kriskommunikation, och vidare de diskursiva implikationer det kan få ur ett större, socialt och kulturellt perspektiv. Studiens resultat visar både på de möjligheter med också många fallgropar som finns med att bruka den nationalistiska diskursen som en kommunikativ strategi vid krishantering. Studien visar delvis att nationalism kan verka både som ett meningsskapande och inkluderande verktyg om använt på rätt sätt. Nationalism kan vara ett effektivt verktyg använt för att skapa enighet och uppmuntran till samverkan när ett samhälle står inför en kris som covid-19 pandemin. Detta tror vi även var strategin med statsministerns tal. Dock ska man som mottagare av nationalistiskt diskursiva handlingar alltid vara kritiskt medveten om hur, varför och vilken påverkan en sådan diskurs kan få på ett större socialt och kulturellt plan. Lika enkelt som det kan uppmuntra till samverkan, en känsla av gemenskap och genom det reproducera en mer inkluderande nationell identitet. Lika enkelt kan nationalism skapa fientlighet och inskränkande av andra förhållningssätt, idéer och på sikt ett mer exkluderande identitetsskapande.

Författarna har till lika delar bidragit till arbetet med denna kandidatuppsats.

Nyckelord: Kriskommunikation, kritisk diskursanalys, multimodalitet, nationell identitet, nationalism, politisk kommunikation, krishantering, strategisk kommunikation

Antal tecken inklusive blanksteg: 84 548

Ett stort tack!

Till institutionen för strategisk kommunikation för dessa tre lärorika år och ett extra stort tack till vår handledare Scott Burnett som stöttat och väglett oss genom vår kandidatuppsats.

Innehållsförteckning

---

1. Introduktion.....	7
1.1 Bakgrund & problemformulering.....	7
1.2 Syfte & frågeställning.....	8
2. Tidigare forskning.....	9
2.1 Skapandet av nationella identiteter.....	9
3. Teoretiskt ramverk.....	12
3.1 Den sociala konstruktionen av nationalism och den svenska identiteten.....	12
3.1.1 Nationell identitet i ett multikulturellt samhälle.....	14
3.2 Den sociala konstruktionen av kris och kriskommunikation.....	15
4. Metod och material.....	18
4.1 Multimodal, kritisk diskursanalys.....	18
4.2 Uppsatsens tillvägagångssätt.....	21
4.2.1 Diskursanalysens retoriska verktyg och stilfigurer.....	22
4.2.2 Faircloughs modalitet.....	23
4.2.3 Faircloughs transitivitet.....	24
4.3 Trovärdighet och kvalitetskriterier.....	24
4.4 Uppsatsens avgränsningar.....	25
5. Analys.....	26
5.1 Hur makt konstitueras i talet.....	26
5.2 Jämlikhet och konstruktionen av den svenska identiteten.....	32
5.3 Den svenska nationalismen.....	36
5.4 Sammanfattning.....	39

6. Diskussion & slutsats.....	41
6.1 Nationalismens diskursiva komplexitet.....	41
6.2 Slutsats.....	42
6.3 Vidare forskning.....	44
7. Källförteckning.....	45
7.1 Litterära verk.....	45
7.2 Vetenskapliga artiklar.....	47
7.2 Webbartiklar och webbsidor.....	48
8. Bilagor.....	49
8.1 Bilaga 1: Stefan Löfven - tal till nationen.....	49
8.2 Bilaga 2: Teman.....	51
8.3 Bilaga 3: Talets bilder.....	52
8.3.1 Bild av Riksdagen.....	52
8.3.2 Bild av Stefan Löfven.....	52

1. Introduktion

1.1 Bakgrund & problemformulering

”Ikväll vill jag vända mig direkt till er, det svenska folket. Det nya Coronaviruset prövar vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor” (SVT, 2020), inleder en allvarlig Stefan Löfven i ett tal till nationen direktsänt på SVT under debattprogrammet *Agenda*. SVT har som medieföretag det statliga uppdraget att garantera ett brett utbud av program och tjänster som speglar hela Sverige utan att favorisera särskilda statliga, politiska eller kommersiella intressen (SVT, 2020). Stefan Löfvens exceptionella tal till nationen sändes med orsak av utbrottet av Coronaviruset, covid-19 under våren 2020. I sitt tal uppmanar Löfven det svenska folket att följa de rekommendationer som utfärdats av olika svenska myndigheter som arbetar för folkhälsa och krisberedskap. Talet fick stor uppmärksamhet av såväl allmänheten som i media då tal tillägnande hela den svenska nationen hör till det ovanliga (Eriksson, 2020). Talet beskrevs även ha en ovanligt nationalistiskt ton med bland annat flertaliga nationella symboler närvarande. För att sätta talet i ett historisk kontext har endast tre tal sedan 1990-talet hållits av svenska statsministrar som tillägnats hela det svenska folket. I dessa tal har svenska och nationalistiska symboler knappt varit synliga eller inte funnits med överhuvudtaget (Eriksson, 2020).

Forskaren Hans Lödén (2014) menar att nationella kriser medför en unik möjlighet att studera hur den nationella identiteten konstrueras, vilket är ett synsätt som delas av oss som är författare av denna uppsats. Stefan Löfvens tal till nationen kan i sin tur ses som en del av Sveriges krishanteringsstrategi och ger en möjlighet att vidare studera hur användandet av nationell symbolik och kommunikation formar diskursen och den nationella identiteten, och hur det kan användas av makthavare som kommunikativ insats vid en nationell krissituation. Genom talets nationalistiska diskurs är det dessutom centralt för denna studie att undersöka och få en bättre förståelse för den rådande nationella identiteten i ett multikulturellt Sverige, men även undersöka den nationella identiteten som uttrycks i talet. Därmed kommer denna uppsats belysa

hur makt utövas genom talets diskurser. Detta innebär mer konkret huruvida användningen av nationalism i en större socialt och kulturellt kontext kan vara ett inkluderande verktyg vid kriskommunikation, eller om det motverkar gemenskap och snarare verkar som exkluderande för vissa samhällsgrupper. Med det sagt är denna uppsats placerad inom fältet kriskommunikation och faller under huvudområdet för strategisk kommunikation. Uppsatsen följer i sin tur Harts uppmuntran (1993) till vidare forskning kring den sociala konstruktionen av kriser där han uppmanar framtida forskare att vidare undersöka den roll språk, symboler och kommunikation spelar i skapandet av *kollektiva perceptioner* vid en kris. Kollektiva perceptioner syftar i detta fall till hur kollektiva uppfattningar kan bildas om krisläget. Även Lödén (2014) uppmanar till vidare forskning inom området för kriskommunikation vid företeelsen av en kris. Lödén understryker vikten av att i framtida forskning inkludera källor som inte utgörs av minnesmeddelanden, vilket hans forskning grundar sig i. Denna studie har därmed som mål att fylla detta forskningsgap genom att vidare undersöka den roll symboler och språk har vid nationell krishantering. Då uppsatsen utgörs av en talanalys kommer vi dock inte kunna dra direkta slutsatser kring huruvida talet leder till en viss kollektiv uppfattning kring krissituationen, utan kommer bidra med en ökad förståelse för symbolers samt språkets roll vid nationella kriser.

1.4 Syfte & frågeställning

Genom en multimodal, kritisk diskursanalys syftar denna studie till att synliggöra hur nationalism och nationalistiska symboler kan användas inom kriskommunikation för att reproducera och skapa en gemensam nationell identitet. Studien kommer att genomföras genom en diskursanalys av statsminister Stefan Löfvens tal till nationen under pandemin av covid-19 år 2020. Studien avser i sin tur att bidra till det övergripande forskningsfältet strategisk kommunikation genom en analys av hur den nationella identiteten och nationalism är konstituerad och konstitueras genom talet. Detta innebär mer konkret hur den nationella identiteten skapas och reproduceras i Stefan Löfvens tal. Uppsatsens syfte har mynnat ut i följande frågeställningar:

- *Hur används nationalism som ett meningsskapande verktyg av Stefan Löfven?*

- *Hur reproduceras den svenska identiteten genom talet?*
- *Kan användningen av nationalism vara ett inkluderande verktyg vid nationell krishantering?*

2. Tidigare forskning

Med avsikt att förtydliga och åskådliggöra den kontext denna studie hör till, följer nedan en översikt av forskning kring nationellt identitetsskapande. Artiklarna vi redogör för fokuserar dels på svenskt identitetsskapande men även på skapande av andra nationella identiteter. En särskild belysning görs av nationellt identitetsskapande till följd av en kris.

2.1 Skapandet av nationella identiteter

För att vidareutveckla kunskapen gällande skapandet av nationella identiteter, samt för att belysa de artiklar som är av intresse för denna studie och uppsatsens frågeställningar följer här en presentation av artiklar som berör relevanta ämnen för denna studie. Forskaren Hans Lödén (2014) har bland annat gjort en studie där han tittade på inlägg eller som han kallar dem *minnesmeddelanden* som lämnats i offrens ära på diverse onlineforum till följd av terrorattentaten i Oslo och på Utøya år 2011. I sin empiri av minnesmeddelanden fann Lödén återkommande teman av fred och kärlek, men också underliggande teman som enligt Lödén bidrar till den ständigt pågående konstruktionen av den norska nationella identiteten. Bland dessa underliggande teman kunde Lödén urskilja *avpolitisering* i krishanteringen samt teman om en nationell gemenskap. Lödén antar Katz och Mairs definition av begreppet avpolitisering (2009, refererat i Lödén, 2014) som syftar till att förklara ett ogiltigförklarande av oenigheter mellan de politiska vänster- och högerpolerna som kan uppstå till följd av särskilda situationer. I sin artikel menar Lödén att vissa kritiska händelser främjar avpolitisering och leder till en upplösning av partipolitiska intentioner i bearbetandet eller hanteringen av en kris. Lödén ser därmed kriser som unika tillfällen att studera hur den nationella identiteten skapas. Han menar att kriser skapar ett behov för människor att uttrycka sig, där de symboler som uppkommer eller som får

betydelse under en kris tolkas på olika sätt av olika grupper. Därefter kommer vissa av dessa tolkningar att accepteras medan andra förkastas, de tolkningar av händelsen som accepteras betraktar Lödén in sin tur som en indikation på vad som innefattas i den nationella identiteten. Lödéns studie belyser han hur minnesmeddelanden kan studeras för att få en ökad förståelse för nationellt identitetsskapande. Det är intressant för vår studie då hans resonemang kring effekten av språk som identitetsskapande i viss utsträckningen också är applicerbar för analysen av Stefan Löfvens tal.

En annan forskningsstudie som är av relevans för vår uppsats och som istället tar ett avstamp i symbolik är artikeln *För Sverige - med livet som insats* av Wendt och Åse (2016). I deras artikel studerar de den svenska flaggan och den symbolik den kan bära vid olika militära händelser och ceremonier. Den militära tematiken kommer inte att återfinnas i denna uppsats men deras reflektioner bidrar med intressanta infallsvinklar på hur en och samma symbol kan skifta i mening. Bland annat beskriver författarna innebörden av en flagga på halvstång, vad flaggan symboliserar på bröstet av en soldat och vilka konnotationer som en svensk flagga svept över en kista bär på. I denna studie kommer vi bland annat undersöka den svenska flaggan som symbol vid en tid av kris, men i en annan kontext och med andra konnotationer.

I grunden för ämnesområdet för nationellt identitetsskapande ligger sociologisk och statsvetenskaplig forskning (Kobierecka, 2017; Calhoun, 1993). Forskaren Calhoun har med sin artikel *Nationalism and Ethnicity* (1993) närmare studerat nationella identiteter genom vad han kallar för kategoriska identiteter. I artikeln problematiseras innebörden av etnicitet och nationalitet. Calhoun frågar sig om etnicitet kan förklara skapandet av nationer och om det är nationer som skapar nationalism eller om nationalism är en biprodukt av statsbildning. Han menar att oavsett infallsvinkel ingår alla människor i diskursen kring nationer. I sin artikel når han slutsatsen att varken nationalism eller etnicitet är del av en gammal tradition, utan att båda identiteter är delar av en modern uppsättning av kategoriska identiteter som skapas och återskapas av eliter och andra deltagare i politiska och sociala kamper. Enligt Calhoun påverkar båda identiteter vardagslivet de bidrar med olika verktyg för individen att tolka sin omvärld i enlighet med respektive identitet. Nationalism är enligt Calhoun den mest framträdande retoriken som används i syftet att uppnå politiska mål, han menar att det är en retorik som legitimeras

genom då den påstås se till folkets bästa. Alltså utgör nationalism mer än bara en ideologi, då nationalism även kan användas som ett retoriskt styrmedel. Denna studie kommer inte att dela intresset för statsbildning som är återkommande i Calhouns artikel, vi kommer däremot att behandla nationalism som ett retoriskt styrmedel för att uppnå politiska intressen i enlighet med Calhouns resonemang.

Vi kommer även att beakta multikulturalism i Sverige, något Kobierecka (2017) undersökte med fokus på invandring i en artikel som tar avstamp i terroristattentatet mot veckotidningen *Charlie Hebdo* år 2015. I sin artikel intresserar hon sig särskilt för vart gränsen går för individen mellan att agera i enlighet med sin egen nationalitet och de värderingar som hör därtill och att visa respekt för andra kulturens seder och värderingar. Kobierecka menar bland annat att det fanns en ökad intolerans och xenofobi i Sverige, men att ny forskning samtidigt visar att svenskar statistiskt sett är betydligt mer toleranta gentemot andra kulturer än andra länder i Europa. Detta är intressant för denna studie då det ger en ny dimension av svensk nationalism som inte enbart består av en etnisk, svensk identitet utan belyser Sverige som ett land bestående av flera kulturer och etniciteter. En annan intressant studie som är av relevans för denna uppsats är av forskarna Amarasingam, Naganathan och Hyndman (2016) som studerade multikulturalism i Toronto. Författarna gjorde bland annat en intressant anmärkning som menar på att multikulturalism och multikulturella samhällen fungerar i länder där det finns en ledigare och mer öppen syn på nationalism och nationell identitet. Genom en ledigare syn på nationalism menar forskarna att den nationella identiteten blir mer inkluderande och på så vis mer öppen för tolkning. Detta synsätt är intressant för denna studie då vi har ett fokus på Sverige som idag är ett multikulturellt land.

3. Teoretiskt ramverk

Detta kapitel har för avsikt att redogöra för de teorier som är av relevans för att förstå och tolka det kvalitativa materialet för denna uppsats. Teoridelen tar upp formandet av nationalism och nationell identitet i koppling till social konstruktion samt den sociala konstruktionen av kris och kriskommunikation. Vi antar ett abduktivt förhållningssätt i vårt tolkningsarbete där vi utgår från teori och empiri med avsikt att gradvis låta förståelsen växa fram.

3.1 Den sociala konstruktionen av nationalism och den svenska identiteten

“Svensken tronar inte längre på minnen från fornstora dar men finner det egna landets överlägsenhet över andra länder tämligen självklar, utan att närmare reflektera häröver”, skrev författaren Sten Carlsson i boken *Svensk Historia* (1961). Detta citat kan tänkas vara lika relevant då som idag. Sedan efterkrigstiden har det rått en uppfattning om att det inte finns någon svensk nationalism, förespråkare för detta synsätt har menat på att nationalism som koncept är en förlegat tanke-system från 1800-talets sekelskifte (Hall, 2000). Nationalism som ett föråldrat och glömt koncept har dock ifrågasatts av andra forskare som menar att nationalismen är fullt levande men att det kommer i uttryck på ett annat sätt idag än under det nationalromantiska 1800-talet (Hall, 2000). I Michael Billigs bok *Banal Nationalism från 1995* (2010) menar författaren att nationalism fortfarande är fullt levande, men att nationalismen i välfärdsstater som Sverige har blivit så självklar att den uppfattas som *banal*. Nationalism kommer enligt Billig till uttryck i moderna nationalstater genom en mängd subtila signaler och symboler som kan uppfattas som nästan osynliga för dess medborgare. Några exempel på sådana signaler som enligt Billig formar en nations nationalism och nationella identitet är flaggor, symboler och emblem, hur landet talas om i massmedia och politik, skolutbildningen och sportevent för att nämna några. Dessa signaler och symboler är så pass självklara att vi inte ens reflekterar över

dem och deras betydelse. Billigs argument kring den banala nationalismen går djupare och han menar även att nationalismens aktiva närvaro i dagens nationalstater syns i vårt talade språk. Nationalstater och därigenom personer med olika nationaliteter gör ofta skillnad på *oss*, *vi* och *dem* i samtal som berör det egna landet eller personer och grupper som inte tillhör den egna nationaliteten. Detta sätt att tala om det egna landet och dess invånare syns såväl i det privata samtalet, som i media och i politiken. I politiken är det till exempel inte ovanligt att politiker benämner dess invånare som *medborgare* vilket insinuerar ett vi-tänk enligt Billig.

Traditionellt sett har nationalism som koncept och perspektiv definierats som ett tankesystem som utgår från att det finns en viss grupp som utgör nationen, där de som är inkluderade i en viss nation har samma ursprung, etnicitet eller kulturell förankring (Miscević, 2018). Det är även av tradition att tydliggöra skillnaden nation och stat, där en stat är en politisk entitet bestående av ett landterritorium som håller en hög grad av suveränitet, medan en nation traditionellt syftar till ett avgränsat geografiskt område bestående av en viss etnisk grupp eller en kulturell gemenskap (Billig, 2010). Idag är nationen och staten i mångt och mycket sedda som detsamma och används utbytbara mot varandra då många av dagens nationer både består av en förenande nation och stat, vilket har kommit att kallas för nationalstaten (Billig, 2010). Statsvetaren Benedict Anderson är en annan forskare som studerat uppkomsten och utvecklingen av nationalism. I sin bok *Imagined Communities* (2006) beskriver han uppkomsten och utvecklingen av dagens nationalstater vilket han menar är den primära orsaken till utvecklingen av nationalism. Andersons resonemang liknar till viss mån det av Billig som belyser sättet invånare av en viss nation talar om sig själva och andra, som står utanför nationalstaten och hur dessa processer skapar den nationella identiteten. Anderson målar upp nationen som en socialt konstruerad gemenskap som är föreställd av de människor som uppfattar sig själva som en del av gruppen, och myntade därigenom begreppet *Imagined Communities* eller imaginär gemenskap. Företeelsen fick sitt namn imaginär gemenskaper då de som upplever sig som medlem i en nation aldrig kommer att träffa alla inom det geografiska området, men känner trots det extra stöd och medkänsla för sina landsmän eller tycker sig ha liknande intressen. Den imaginära gemenskapen kommer likt Billigs argument i uttryck på flera sätt där både större event såsom

internationella sportsammanhang eller sättet som exempelvis media och politiker porträtterar händelser samt tilltalar dess invånare formar den enade nationalkänslan.

Uppkomsten av en nationell identitet kan till viss del förklaras genom den socialpsykologiska idén om social identitetsteori som bidrar till förståelsen för de processer som leder till uppkomsten av ingrupper och utgrupper. Teorin beskriver hur större sociala grupper utvecklar en en eller flera sociala identiteter som reflekterar och formas av individens medlemskap i olika sociala grupper. Några exempel på olika sociala grupper är könstillhörighet, yrke, etnicitet, politisk tro och nationalitet (Tajfel, 2010). Dessa grupper och den sociala identiteten blir i sin tur internaliserad hos individen och blir en viktig del i hur denne uppfattar sig själv och framställer sig själv i sin omvärld (Tajfel, 2010). Teorin om social identitet ger en närmare förklaring av den sociala konstruktionen av nationalism och nationell identitet. I förklaringen av den sociala identitetsteorin är det värt att än en gång gå tillbaka till Billig och synen på identitetsskapande där han menar att individens nationella identitet är så pass självklar och välintegrerad hos individen att hen inte är medveten om den. Den nationella identiteten bör med detta synsätt bli förstådd som ett sätt att tala på samt bli förstått som ett sätt att leva på, format av sociala och kulturella normer uppbyggda och skapade över tid (Billig, 2010). Nationalism och nationell identitet är med denna teoretiska förståelse bäst förstådd som en ideologisk diskurs som reproduceras genom användandet av symboler och språk (Miscevic, 2018).

3.1.1 Nationell identitet i ett multikulturellt samhälle

Både Billig och Anderson medför viktiga resonemang kring uppkomsten av nationalism och nationell identitet men lägger ingen större vikt vid nationalism och konstruktionen av den nationella identiteten i multikulturella samhällen. Deras teorier blir således till synes mer fokuserade på nationer som är etnokulturella vilket syftar till nationer som binds samman genom ett visst etniskt ursprung och bakgrund (Miller, 1995). Då många moderna nationalstater består av medborgare med olika etniska bakgrunder som lever och verkar tillsammans är det därmed viktigt att bilda en teoretisk uppfattning kring hur nationalism och hur det nationella identitetsskapandet ter sig i multikulturella samhällen.

I boken *Nationalism and multiculturalism in a world of immigration* (2009) har författarna valt att problematisera den liberala nationalstaten i relation till hur globalisering och invandring har format självuppfattningen av nationen som ett till stort sett kulturellt, sammanhängande samhälle. Forskarna tar exempelvis upp hur uppkomsten av till storlek betydande invandrargrupper i olika samhällen utgör utmaningar för redan etablerade uppfattningar om medborgerliga rättigheter och skyldigheter (Lagaard, Lippert-Rasmussen, Holtug, 2009). De skriver även att forskningen inom politisk filosofi länge menat på att invandring inte har någon större påverkan på nationer och att kultur i sin tur inte har någon politisk påverkan. Trots att Billigs teori om den banala nationalismen till stor del verkar glömma invandring och multikulturella samhällen som en viktig faktor i förandet av skapandet av den nationella identiteten är hans teoretiska ramverk applicerbart även i ett multikulturellt kontext. Detta då Billigs argument bygger på att nationalismen även speglas och skapas i det politiska samtalet genom hur man talar om nationen och dess invånare (Billig, 2010). Detta innebär mer konkret att nationalismen och därigenom den normativa kulturen inom en nation formar politiken och hur medborgare interagerar samt tolkar information från politiker och politiska myndigheter. För att återgå till Lagaard, Lippert-Rasmussen och Holtug (2009) menar de att den fundamentala frågan gällande kultur och förandet av den nationella identiteten bottenar i om det finns någon betydelse med att bevara invandrar- eller värdkulturen, och på vilket sätt det ställer normativa krav och förväntningar på så kallad *kulturell adaptation*. Det vill säga hur huruvida värdkulturen ställer krav på invandrare att anpassa sig kulturellt, eller om värdssamhället måste anpassa sig, ge stöd och förändra sin egen kultur (2009). Här menar forskarna vidare att det finns stora splittringar och oenigheter mellan olika liberal nationalistiska tänkare, vilket visar på komplexiteten kring nationell identitet i multikulturella samhällen.

3.2 Den sociala konstruktionen av kris och kriskommunikation

“Små varianser i ett system, som till exempel fladdrandet av en fjärilsvinge, kan ha betydligt större verkan i ett system”, skriver Sellnow och Seegler (2013) som hämtar från Lorenz kristeori om den så kallade fjärilseffekten (1972, refererat i Sellnow och Seegler, 2013). Precis som med mycket annan forskning inom de samhällsvetenskapliga förgreningarna hämtar

kommunikationsvetenskapen från naturvetenskapliga teorier, såsom ovanstående teori från meteorologin. Denna syn på kriser som störningar i ett rationellt och ordnat system delas av Weick (2003, refererat i Sellnow & Seegler, 2013) som menar att människor upplever en *kosmologisk episod* när de ställs inför ett avbrott av ordning. En kosmologisk episod beskrivs av Weick som motsatsen till *déjà vu*, som en känsla av att allt verkar konstigt och av oro, där individen inte kan skapa mening kring vad som händer henne. Sellnow och Seegler (2013) beskriver kriser som komplexa, händelsebaserade fenomen med en struktur som ofta går att antingen förutspå eller identifiera förutsatt att krisen betraktas utifrån en omfattande tidsperiod. Trots detta menar de också att de flesta kriser inte kan förklaras genom kausalitet, alltså genom relationen mellan orsak och verkan.

Satt i perspektiv med nationer menar Boin (2008) att nationer ständigt möter en mängd olika potentiella hot, allt från terroristattacker till klimatförändringar och nya pandemier. Han menar att en kris först uppstår när ett potentiellt hot blir akut påtagligt. På så vis menar Boin att en kris kan definieras som hot mot kritiska livsuppehållande system, hot som måste adresseras trots att det råder en djup osäkerhet (Boin, 2004). Denna definition ligger i linje med Weicks (1995) som beskriver kriser som lågt sannolika men högt påverkbara händelser som ställer höga krav på de som upplever krisen och på beslutsfattare med uppdraget att hantera den. För att skapa förståelse i en tid av oförståelse krävs enligt Weick att de som hanterar krisen arbetar med att skapa mening. Vidare menar Weick att meningsskapande hjälper människor att strukturera det okända och på så sätt utveckla sin förståelse för en komplex och tvetydig omvärld (1995). Genom meningsskapande sätter individen ord på det okända, det som hen inte förstår vilket gör det möjligt för personen att tolka och få en bättre förståelse för sin omvärld. Sharfstein (2018) betonar att kriser som hotar folkhälsan är tidskänsliga händelser, därför är det viktigt för beslutsfattare att agera snabbt då den källan som är först med att förmedla information oftast blir den primära informationskällan enligt befolkningen. Det är också viktigt att beslutsfattare uttrycker empati, att de uppmärksammar och adresserar befolkningens oro för att anförtro sig deras tillit. Alltså behöver befolkningen en eller flera utmärkande personer som tar ledning och skapar mening då kriser utgör en tid av osäkerhet och oro. Sharfstein menar även att uppmaningar som visar på åtgärder bland befolkningen har en positiv effekt då det skapar

mening, kan lugna ångest samt bidrar till återställningen av ordning och ingivande av en känsla av kontroll. Det är dock viktigt att förstå att kriser till stor del är hot som tolkas subjektivt av olika beslutsfattare som måste enas om vilka enskilda hot som är särskilt viktiga och måste prioriteras (Boin et al. 2005). På så vis kan det dröja innan kritiska hot hanteras då de först uppmärksammas när de har blivit akut påtagliga, vilket innebär att kriser kan tolkas som sociala och politiska konstruktioner av hot.

För att summera detta avsnitt om den sociala konstruktionen av kris och kriskommunikation kan det konstateras att kriser är ambivalenta i sin karaktär. De är enkla identifiera i efterhand men desto svårare att uppmärksamma innan de har blivit akut påtagliga, alltså kan de inte nödvändigtvis förklaras genom kausalitet. För att en nation ska uppmärksamma en kris förutsätts att beslutsfattare är eniga om vad som hotar livsuppehållande system i en process där en stor mängd eventuella hot tolkas och värderas. När krisen slagit till råder oro bland befolkningen, en kosmologisk episod tar vid där individen inte känner igen sin egen omvärld och allt tycks sakna mening. Vid dessa tider är det därför viktigt att personer med ledande positioner i ett samhället tar ansvar och i sin tur antar en ledande roll genom krisen för att skapa mening hos befolkningen.

4. Metod och material

Detta avsnitt har för avsikt att beskriva metodvalet och således dess betydelse för uppsatsens analys. Vidare kommer detta avsnitt beskriva vårt tillvägagångssätt och valda verktyg för att kunna analysera Stefan Löfvens tal till nationen. Avsnittet avslutas med en värdering av studiens trovärdighet utifrån kvalitativa kvalitetskriterier samt med en motivering av vårt val av material utifrån urval och avgränsningar.

4.1 Multimodal, kritisk diskursanalys

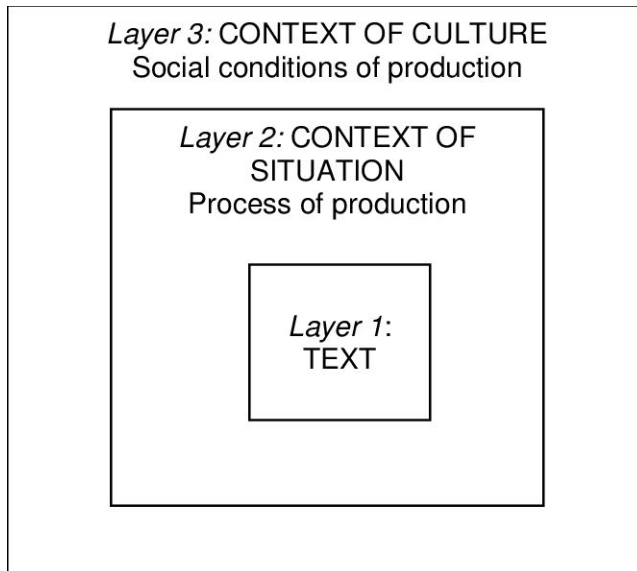
Denna studie kommer att genomföras med en multimodal, kritisk diskursanalys. Multimodalitet är ett analytiskt förhållningssätt som utöver att enbart ta det talade språket i hänsyn även inkluderar icke-verbala signaler. Inom multimodal forskning menar man att det inte är enbart det rent språkliga som är viktigt att ta hänsyn till när det kommer till vår förståelse för något (Cameron & Panović, 2014). Det finns även flera andra visuella signaler såsom bilder, ansiktsuttryck, gester och ljud som är mycket viktiga för hur vi uppfattar något eller olika situationer. Genom att inkludera flera signaler i en lingvistisk analys är därmed syftet att avslöja det eller de budskap som förstärks eller som blir tydliga genom de olika signalerna (Cameron et. al., 2014).

Vidare är det av relevans att förstå vad diskurs innebär för att både förstå kritisk diskursanalys och således vad som innefattas inom metoden diskursanalys. Ordet diskurs går i enklaste form att beskrivas som hur människan använder oss av språket, men kan även i en bredare mening förstås som ett system för språkanvändning och andra meningsskapande metoder som påverkar individens sätt att begripa sin sociala omvärld. Exempel på sådana meningsskapande metoder är vanor, normer, kläder och beteende (Chouliaraki & Fairclough, 1999). Genom denna förståelse av ordet diskurs försöker man genom en diskursanalys närma sig den kvalitativa datan med utgångspunkten att det man ser aldrig ska tas för vad det är. Istället är målet att försöka dekonstruera den kvalitativa datan för att försöka avslöja de dolda budskap som finns i den insamlade datan eller i materialet. I diskursanalysen läggs det därmed ett större fokus

på de implicita betydelseerna och inte det explicita innehållet i materialet (Denscombe, 2016).

Kritisk diskursanalys utgår precis som i den generella diskursanalysen från utgångspunkten att avslöja dolda budskap och har som syfte att skapa kritisk social forskning. Den kritiska diskursanalysen vill i sin tur avslöja olika typer av strukturer såsom sociala strukturer och maktstrukturer genom en analys av den givna diskursen (Jørgensen & Phillips, 2011). Denna uppsats kritiska diskursanalys är baserad på Norman Faircloughs (1992, refererat i Jørgensen, et. al., 2011) förståelse och utvecklande av den kritiska analysmetoden. Fairclough menar att språk bör studeras utifrån sociala relationer och strukturer genom diskurs i tal och skrift. Han menar i sin tur att diskursiva handlingar bidrar till skapandet och återskapandet av ojämlika maktförhållanden mellan olika sociala grupper. För att förklara detta använder sig Fairclough av begreppet interdiskursivitet vilket är en form av intertextualitet som kan finnas inom och mellan olika typer av diskurser och innebär en integrering av olika diskurser. Fairclough skiljer även mellan en hög nivå av interdiskursivitet som han associerar med social förändring och en låg nivå av interdiskursivitet som han menar antyder på återskapandet eller upprätthållandet av den etablerade ordningen. På så vis är den kritiska diskursanalysen inte politiskt neutral, utan tar sidan av de förtryckta. Några återkommande exempel är skillnader mellan män och kvinnor, minoritetsgrupper och majoriteten (Jørgensen, et. al., 2011).

Norman Faircloughs kritiska diskursanalys utgår från hans tre olika analysnivåer *text*, *diskursiv praxis* och *social praxis*. Den mest konkreta analysnivån är en mikroanalys av lingvistik eller språket (text). Därefter menar Fairclough att man bör förflytta fokuset till ett bredare perspektiv genom en analys av språkets kontext och produktionen bakom det materialet (diskursiv praxis) (Jørgensen, et. al., 2011). Slutligen görs en analys av diskursen i dess mest abstrakta form utifrån det sociala och kulturella kontextet (social praxis). Denna sista analysnivå syftar till att studera hur sättet man talar på skapar mening för olika upplevelser från ett visst perspektiv (Jørgensen, et. al., 2011). Nedan finns en visualiserad modell av Faircloughs analysmodell:

1. Bild av Fairclough analysmodell

En annan viktigt del av Faircloughs analysmodell är synen på diskurs som både *konstituerande* av social praxis och *konstituerad* av social praxis, vilket innebär att diskurs är en slags social praxis som både skapar kunskap, identiteter och maktförhållanden samtidigt som den återskapas av exempelvis rådande kunskap, identiteter och maktförhållanden (1992, refererat Jørgensen, et. al., 2011). Detta resonemang är viktigt för denna studie då vi genom den diskursiva analysen syftar till att avslöja hur maktstrukturer upprätthålls genom skapandet av en nationell identitet som konstrueras med nationalism som verktyg.

4.2 Uppsatsens tillvägagångssätt

Till grund för vår kandidatuppsats ligger vetenskapligt material som fokuserat kring nationella identiteter, hur nationella kriser påverkar individens tolkning av sin omvärld och hur kriser kan möjliggöra återskapandet av en nationell identitet. Utgångspunkten för uppsatsen är Stefan Löfvens tal till nationen som sändes till orsak av pandemin av Coronaviruset som fått namnet covid-19. Inledningsvis transkriberades talet för att överföra det talade ordet till skrift, vilket i sin tur gav en bättre överblick över talets innehåll (Se bilaga 1). Den diskursanalytiska processen inleddes sedan med en kodning av talet för att synliggöra olika teman. Detta gjordes enskilt där vi sedan jämförde de teman vi fått fram och enades kring tre som vi både tyckte representerades i talet. Dessa teman är *makt*, *jämlikhet* och *nationalism* och kommer vara utgångspunkten för denna studies analys av talet (Se bilaga 2). I förberedelsen av analysen gjordes även noteringar av talets multimodalitet där vi gjorde noteringar av vissa bilder, kameravinklar, kläder och objekt i rummet som fördelades under de tre ovan nämnda temana. Vid detta förberedande skede togs även skärmdumpar av delar av talet som är intressanta för den multimodala analysen (Se bilaga 3). På detta sätt är det möjligt att få en överblick av talet i sin helhet utan att begränsa analysen till enbart talets språkliga handlingar, vilket i sin tur möjliggjort en transparent redovisning av materialet.

Därefter kunde analysen av den insamlade kvalitativa datan påbörjas med syftet att synliggöra talets diskurser genom att belysa de språkliga handlingarna och olika objekt som finns närvarande i talsituationen. Det tolkningsarbete som har bedrivits bygger på ett abduktivt angreppssätt, vilket enligt Timmermans och Tavory (2012) innebär en reflexivitet där man pendlar mellan empiri och teori. Analysen har som nämnts utgått från Faircloughs analysmodell som består av tre delar som gör det möjligt att analysera talet från ett mikro-, meso- och makroperspektiv. Analysen har således utgångspunkt i analysmodellen men är uppdelad efter de tre identifierade temana *jämlikhet*, *nationalism* och *makt*. Då detta är en diskursiv studie är användningen av olika lingvistiska verktyg viktig för att kunna förstå och tolka talet utifrån Faircloughs olika analysnivåer. Nedan följer en beskrivning av de verktyg vi valt att fokusera på för att kunna synliggöra talets diskurser och hur dessa verkar i relation till social praxis. Utöver de retoriska verktygen och stilfigurerna som vi redogör för nedan kommer analysen ta hänsyn till

två andra lingvistiska verktyg som Fairclough rekommenderar enligt sin analysmodell. Dessa begrepp är *modalitet* och *transitivitet* som beskrivs under två egna rubriker.

4.2.1 Diskursanalysens retoriska verktyg och stilfigurer

Då textanalysen är en del av Faircloughs analysmodell för att få en djupare förståelse för det kvalitativa materialet kommer en rad olika retoriska verktyg användas i analysen för att i sin tur kunna genomföra en bredare analys som ger stöd för vidare tolkningar. Analysen utgår bland annat från de tre retoriska verktygen *ethos*, *pathos* och *logos* för att få en närmare förståelse för hur olika argument som presenteras i talet påverkar uppfattningen av talet i koppling till de tre identifierade teman *makt*, *jämlikhet* och *nationalism*. Dessa tre verktyg är i sin tur viktiga för att kunna studera hur Löfvens argument kan verka som meningsskapande. Genom att studera hur *ethos* kommer i uttryck i talet går det att göra djupare tolkningar kring hur förtroende och trovärdighet skapas (Allen, 2017). I analysen är *ethos* intressant både ur ett rent lingvistiskt perspektiv men även genom hur *ethos* skapas i talets multimodalitet. Detta innebär mer konkret hur exempelvis kameravinklar, objekt och kläder bidrar till Löfvens trovärdighet. Det är även av intresse att studera hur framförallt *ethos* och *logos* samverkar för att förstärka trovärdigheten både för talet och för Löfven som statsminister. *Logos* innebär kortfattat argument som innehåller fakta eller bevis som i sin tur gör argumentationen mer övertygande (Allen, 2017). Talets användande av *pathos*argument kommer som nämnt tidigare även att inkluderas i analysen för att synliggöra hur Löfven använder sig av olika känslargument för att skapa tillit samt komma närmare sina åhörare (Allen, 2017). Genom att analysera hur *pathos* används i talet kommer det bidra med vidare analys av hur känslargument kan användas för reproduktionen och skapandet av den svenska nationella identiteten.

Analysen kommer även ha ett fokus på hur pronomen används i talet då det ger en uppfattning om hur Löfven vill att talet ska uppfattas av dess mottagare, samt är av intresse då det kan skapa en uppfattning om den existerande svenska nationalismen. I koppling till Löfvens användning av pronomen i talet kommer analysen ta hänsyn till Löfvens språkbruk och huruvida Löfven genom talet använder formellt och informellt språkbruk. Genom att studera språkbruket kommer analysen kunna synliggöra de diskursiva handlingar som finns i talet och hur de verkar i

relation till social praxis. Analysen kommer även att utgå från två retoriska stilfigurer för att kunna göra mer djupgående tolkningar av talet och hur talets uppbyggnad leder till att talet får ett viss uppfattning. Dessa stilfigurer är *tretal* och *stegring*. Ett tretal är en uppräknings av något slag, exempelvis en uppräknings av någon vilket ger meningar mer slagkraft. Ett sådant exempel är Churchills *blod*, *svett* och *tårar* (Lindstedt, 2015). Stegring liknar tretal till stor del då det ofta är består av tre ord eller meningar som upprepas. Stegringar används för att understryka vikten av något såsom *dålig*, *sämre* och *sämst* (Lindstedt, 2015). Stegring och tretal kommer att studeras i analysen då detta är något som Löfven använder sig av återkommande i talet för att markera och lägga extra mycket vikt vid vissa uttalanden.

4.2.2 Faircloughs modalitet

Modalitet är ett begrepp som är centralt för Fairclough och syftar till hur olika element i en text eller i detta fall Löfvens tal till nationen presenteras till åhörarna (Jørgensen & Phillips, 2011). Då denna studie använder sig av Faircloughs analysmodell är detta ett begrepp som kommer att användas i analysen. Valet av modalitet får i sin tur konsekvenser för tales konstruktion av kulturella och sociala betydelsesystem. Ett exempel på modalitet skulle kunna vara hur sanning framställs i Löfvens tal. Fairclough menar här att sanning i texter får olika hög trovärdighet utifrån hur hög eller låg affinitet den har. Detta innebär mer konkret att texter som har en låg affinitet innehåller osäkra ord som *liksom*, *ganska* och *lite* vilket minskar trovärdigheten. En text med hög affinitet använder i sin tur ord och satser som framställt något som fakta eller sanning vilket ger en känsla av ökad trovärdighet. Modalitet kan även vara subjektiv eller objektiv vilket gör att en mening kan få olika betydelser (Jørgensen & Phillips, 2011). Det är exempelvis en stor skillnad i hur meningen: *Jag tycker att solidaritet är viktigt* (subjektiv modalitet) uppfattas än samma mening som är formulerad: *Det är viktigt med solidaritet* (objektiv modalitet). Den första meningen blir genom subjektet *jag* någons personliga åsikt eller tolkning medan den andra meningen framställer satsen som ett fakta eller faktum. Genom att studera hur modalitet används i Löfvens tal till nationen kommer det ge en bättre uppfattning om hur sanning och fakta presenteras i talet vilket är viktigt för att både analysera hur makt kommer i uttryck i talet men även för att kunna besvara studiens frågeställningar.

4.2.3 Faircloughs transitivitet

Transitivitet beskriver hur processer och händelser binds samman med objekt eller subjekt och kan även kallas för transitiva verb. Detta innebär mer exakt vem är det som säger vad och gör vad (Jørgensen & Phillips, 2011). Genom att till exempel utesluta subjektet i en mening får texten en annan betydelse då ett subjekt markerar att det är någon som gör något. Om en händelse istället utesluter subjektet går det att tolka som att händelsen eller processen bara skedde utan någons inverkan. På detta vis kan den som talar om händelsen eller processen ta avstånd från de direkta konsekvenserna av situationen (Jørgensen & Phillips, 2011). Genom att titta på hur transitivitet används i Löfvens tal går det att få en bättre uppfattning om det narrativ som Löfven försöker skapa och hur han förhåller sig till sina argument.

4.3 Trovärdighet och kvalitetskriterier

Vid genomförandet av studien har det varit viktigt att säkerställa studiens kvalitet. Då denna studie är av kvalitativ natur och har en socialkonstruktivistiskt förhållning till sanning som något subjektivt har vi valt att utgå från Lincoln och Gubas (1985) naturalistiska kvalitetsbegrepp: *trovärdighet*, *tillförlitlighet*, *bekräftelsebarhet* och *överförbarhet*. Dessa begrepp kan liknas med positivismens begrepp om reliabilitet och validitet som används inom kvantitativ forskning. Dock menar Lincoln och Gubas att deras ovan nämna kvalitetsbegrepp passar bättre för att mäta kvaliteten av kvalitativ forskning. Dessa begrepp skiljer sig således från positivismens begrepp som bygger på uppfattningen om objektivitet och att resultat kan reduceras till kausala relationer och universella sanningar (Miles & Jozefowicz-Simbeni, 2010), vilket inte är möjligt med kvalitativ forskning. Nedan finns korta förklaringar av Lincolns och Gubas begrepp samt hur de är applicerbara på denna studie.

Trovärdighet är det mest centrala begreppet enligt Lincoln och Guba (1985) och är det som binder samman de övriga tre kvalitetsbegreppen. Det är genom trovärdighet som studiens värde motiveras genom att lära känna forskningsmaterialet och skaffa sig en rik empirisk uppfattning där man är transparent kring hur materialet analyseras (Miles, et al., 2010). I denna studie har vi arbetat för ökad trovärdighet genom att samla empirisk data från tidigare forskning,

studier och böcker som är relevanta för vårt syfte med denna undersökning. Vi har även varit transparenta med hur materialet har blivit insamlat genom bland annat en transkribering av talet (se bilaga 1), samt en redogörelse för hur materialet blivit analyserat. *Överförbarhet* är det andra kriteriet för trovärdighet vilket syftar till förmågan att applicera studien på ett annat eller större sammanhang och populationer (Miles, et al., 2010). Denna studie har möjliggjort detta genom att grunda analysen utifrån teorier inom nationalism och kriskommunikation för att i analysen kunna dra paralleller till sociala och kulturella situationer. Det två sista begreppen inom Lincolns och Gubas (1985) trovärdighetskriterier är *tillförlitlighet* och *bekräftelsebarhet* som uppnås genom att låta de studerade individerna få möjligheten att läsa igenom material såsom analys och slutsats för att komma med ytterligare kommentarer och tolkningar. På grund av studiens valda metod och material för analys är det inte möjligt att uppnå begreppen tillförlitlighet och bekräftelsebarhet. Denna studie hoppas dock kunna bidra med en välgrundade analyser och slutsatser genom en djup uppfattning om det relevanta forskningsmaterialet. En noggrann redogörelse för studiens utförande är även inkluderad vilket är viktigt för studiens trovärdighet då den subjektiva tolkningen av materialet gör det extra viktigt att beskriva tillvägagångssättet (Bryman, 2011). Genom vår transparens hoppas vi kunna bidra med intressanta resonemang som kan väcka intresse och ge underlag för vidare forskning inom ämnet.

4.4 Uppsatsens avgränsningar

Denna uppsats är utförd under pågående covid-19 pandemi vilket medför en föränderlig situation där ny information, nya riktlinjer och restriktioner ständigt tillkommer. För att göra en tydlig avgränsning har denna studie begränsats till att analysera och studera statsminister Stefan Löfvens sex minuter långa tal till nationen som sändes den 22:a mars 2020 på SVT. Detta innebär att vi i analysen inte kommer ta hänsyn till hur situationen har förändrats efter sändningen av talet för att värna om studiens kvalitet. Denna avgränsning av tid och material är även väl anpassad för studiens valda diskursiva metod som syftar till att synliggöra implikationerna med användningen av nationalism som kommunikativt verktyg vid nationell krishantering.

5. Analys

I detta avsnitt analyseras Stefan Löfvens tal med hjälp av Faircloughs tre olika analysnivåer text, diskursiv praxis och social praxis som möjliggör för en analys på mikro- meso och makronivå. Analysen är som nämnt uppdelad efter de identifierade temana makt, jämlikhet och nationalism för att för att kunna synliggöra hur talet bidrar till konstruktionen av svensk nationalism och svensk nationell identitet. Analysen har ett multimodalt ramverk som beskrivits i metodavsnittet för att skapa en bättre överblick av hela talsituationen och tales diskursiva handlingar.

5.1 Hur makt konstitueras i talet

I vårt empiriska material fann vi ett återkommande huvudtema vi valt att kalla för makt. Detta tema syftar till hur talet både genom språk och bild kommunicerar makt. Avsnittet fokuseras närmare genom en granskning av talets text, diskursiv praxis och social praxis i koppling till temat makt. Det vill säga hur textens retorik och grammatik samt kanalval och produktion bidrar till temat makt och hur diskursiv praxis verkar i relation till social praxis i förhållande till temat.

I mars 2020 hölls Stefan Löfvens tal till nationen i vad som skulle komma att utgöra början av covid-19 pandemin i Sverige. Talet direktsändes på SVT:s politiska debattprogram *Agenda* och sågs av tre miljoner tittare. SVT som medieföretag har det statliga uppdraget att förse medborgarna med ett brett utbud av program och tjänster som speglar hela Sverige utan att favorisera särskilda statliga, politiska eller kommersiella intressen (SVT, 2020). Detta kanalval förstärker ur en diskursiv praxis talets officiella karaktär och förmedlar att talet är riktat mot alla som är i boende i Sverige. För att visualisera hur kanalvalet bidrar till att ge talet en officiell karaktär går det att sätta det i kontrast mot om talet hade sänts på en kanal som inte ingår i svensk public service eller om det till exempel hade sänts på någon av Socialdemokraternas egna sociala medier. Då talet inte sändes genom till exempel en officiell Socialdemokratisk kanal förstärks uppfattningen om att talet är tillägnat hela den svenska befolkningen och inte enbart tillägnat personer av en viss politisk åsikt eller att talet har en partipolitisk agenda. SVT är

dessutom en kanal som alla boende i Sverige har tillgång till genom TV-avgiften. Valet av kanal gör därmed att talet upplevs som mer officiellt och är av viktig natur.

Talets diskursiva praxis i koppling till temat makt går även att studera genom att titta på multimodaliteten i sändningen av talet. Innan Stefan Löfven inleder talet visas en långsamt, svepande bild tagen med drönare över Sveriges Riksdagshus utmed vattnet som omsluter byggnaden. Den svepande bilden avslutas med att orden *Tal till nationen - statsminister Stefan Löfven* som dyker upp på bild vilket sätter stämningen för det efterföljande talet (Se bilaga 8.3.1). Den svepande bilden och texten bekräftar än en gång talets officiella och viktiga karaktär. Då tal tillägnade hela den svenska nationen, framförda av statsministern hör till det ovanliga i svensk kontext bidrar det till talsituationen högtidlighet (Eriksson, 2020). Vidare går symboliken av Riksdagshuset att tolkas som en del av talets politiska diskurs då det är en ikonisk byggnad som omedelbart är igenkänd av tittaren som ett politiskt landmärke och svenskt epicentrum för politiska beslut. Riksdagshuset blir därför en symbol för politisk makt och kan tolkas återskapa politikerns makthavande och i sin tur auktoriteten Stefan Löfven besitter som Sveriges statsminister. När talet sedan inleds visas statsminister Stefan Löfven ur ett neutralt perspektiv sittandes framför en svensk flagga med knutna händer framför sig, iklädd en mörkblå kostym, vit skjorta, lila slips och med en pin av den svenska flaggan på vänster kavajslag (Se bilaga 8.3.2.). Symboliken kring flaggan kan i sammanhanget tolkas som ett förtydligande av Löfvens roll som Sveriges statsminister. Löfvens formella klädsel och den neutrala kameravinkeln indikerar det allvarliga läget som gett upphov till talet och hjälper till att förstärka hans ethos som en trovärdig person. Just kostymen kan än en gång tolkas tillhöra den politiska diskursen då den är i linje med den klädsel som ofta bärs i politiska sammanhang, vilket förstärker Löfvens egna auktoritet som ledare. Pinnen av den svenska flaggan på hans bröst hjälper i sin tur att förstärka bilden av honom som Sveriges statsminister och som någon som känner stolthet för sin nation. Bilden av Riksdagshuset tillsammans med bilden av Löfven sittandes vid skrivbordet förmedlar både en officiell och allvarsam ton som fortsätter vara närvarande under talet som följer:

kväll vill jag vända mig direkt till er det svenska folket. Det nya Coronaviruset prövar vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor.

Löfven inleder sitt tal med att titta rakt in i kameran och säga “ikväll vill jag vända mig till er, det svenska folket”. Denna slags politiska diskurs binds samman genom att han talar med sin publik på ett konversationellt sätt vilket är återkommande genom hela talet. Citatet kan ses som ett exempel på hur den politiska diskursen är närvarande i talet och går att kopplas till Billigs (2010) resonemang om den banala nationalismen där politiker ofta använder vissa ord för att tilltala just den specifika befolkningen inom en viss nation. I detta fall använder sig Löfven av “det svenska folket” för att tydliggöra vilka som är mottagarna. Genom det konversationella sättet Löfven talar på går det att identifiera ett av de lingvistiska verktyg som Löfven använder sig av genomlöpande i talet - användandet av pronomenet första person singular. Användandet av pronomenet första person ger talet en personlig prägel vilket skapar en känsla av att åhöraren är direkt tilltalad av statsministern. Det personliga tilltalet kan i sin tur tolkas som en del av hur den svenska identiteten konstitueras genom talet och den jantementalitet som ofta beskrivs existera i Sverige där ingen ska tro att de är bättre eller mer värd än någon annan. Detta resonemang kommer att vidareutvecklas i den kommande temat som behandlar jämlikhet. I ovanstående citat återfinns även transitivitet, Löfven berättar för lyssnaren att det nya coronaviruset prövar “vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor”. I sammanhanget kan det tolkas som att Löfven uttrycker krisens faktum och att pandemin utgör ett hot som måste bekämpas. Löfven talar ofta till direkt till lyssnaren som att denne är i samtal med honom och dessutom ofta på ett sätt som växlar med den politiska diskursen, som i nedanstående exempel:

Jag vet att många är oroliga. Oroliga för hur vårt samhälle ska klara av det. Orolig för dig själv, för någon du älskar som tillhör en riskgrupp eller för att ditt jobb ska försvinna. Jag förstår det.

I ovanstående citat inleder statsministern med att tala i enlighet med ett vokabulär som gäller för politiska tal för att därefter hämta från den diskurs som råder vid vardagliga konversationer då han talar till sin publik som “du”. Genom sitt personliga tilltal anspelar Löfven känslor som finns bland befolkningen, känslor som oro och rädsla inför de händelser som kan komma att ske till följd av pandemin. Löfven avslutar meningen med att säga “Jag förstår det”. Genom att uttrycka sig på det här sättet använder sig Löfven av pathos då han anspelar på det

svenska folkets oroskänslor genom att visa att han har förståelse för människors utsatta situation. Löfvens användning av pathos går även att koppla till valet av subjektiv modalitet där han genom att säga “jag vet att många är oroliga” eller “jag förstår det” än en gång ger talet en öppen hjärtig känsla där han visar att han personligen ser och förstår hur det svenska folket mår. Användningen av pathos är även intressant att betrakta ur ett maktperspektiv då detta retoriska verktyg kan användas för att mottagarna av talet ska känna sig förstådda och på så sätt förstärka Löfvens trovärdighet och maktposition.

Löfven erkänner att situationen är osäker i det ovanstående citatet genom att bland annat upprepa ordet “oro” två gånger i följd. Det talar för att Löfven inser att det råder en vad Weick (2003, refererat i Sellnow och Seegler, 2013) kallar för kosmologisk episod vilket syftar till situationer där individen upplever en plötslig avsaknad av mening. Vid ett sådant tillstånd är det viktigt för de påverkande individerna (i detta fall det svenska folket) att ha en central person som framträder som ledare i hanteringen av krisen och som på så sätt skapar mening för de påverkade (Sharfstein, 2018). Således tar Löfven den rollen genom sitt tal till nationen. Det är samtidigt av intresse att notera hur Löfven valt att använda passiva ord som “det” (se ovanstående citat) eller “detta” genomgående i talet när han talar om pandemin och dess konsekvenser för samhället. I talet nämner han exempelvis enbart covid-19 en gång vid dess namn. Detta kan tolkas som ett annat exempel på hur Löfven använder sig av transitivitet där han exkluderar subjektet i meningen vilket kan tolkas som ett fränsägande av ansvar. Denna observation visar på en intressant kontrast i talet där Löfven å ena sidan vill framställa sig som en förstående, trovärdig och förtroendeingivande ledare, samtidigt som han genom att välja passiva ord tar ett visst avståndstagande från krisen och de konsekvenser den medför. Detta kan i sin tur tolkas som en del av den politiska diskursen då avståndstagandet kan vara en del av ett större politiskt maktspel där Löfven försöker skapa trovärdighet genom att inte direkt ta på sig något ansvar för krisens konsekvenser. Senare i talet gör Löfven något intressant, han upprepar samma trefald:

Liv, hälsa och jobb är hotade

Jag som statsminister och den regering jag leder kommer att fatta varje beslut som krävs för att skydda så många människors liv, hälsa och jobb som det bara går.

I de ovanstående citaten följer samma trefaldighet vid två olika tillfällen: liv, hälsa och jobb. Dessa tre ord omsluter vad som faktiskt hotas av den rådande krisen, där ordet "liv" kan tänkas syfta till alla i samhället, "hälsa" kan tolkas avse de äldre som utgör den största riskgruppen under pandemin och "jobb" vilket kan tänkas avse alla som är i arbetsför ålder. Tillsammans anspelar dessa tre ord på samhällets tre fundamentala delar för ett fungerande liv, där god hälsa är en förutsättning för att människor ska kunna vara aktiva, och jobb som grundläggande för ett fungerande svenskt välfärdssamhälle. Löfvens återkommande trefaldighet kan tolkas som en antydning till den svenska nationalismen där välfärdsstaten för många är kärnan av ett jämlikt Sverige. I ovanstående citat förstärker han återigen intrycket av de risker som krisen medför för sina åhörare och uttalar implicit att situationen är krisartad vilket ännu en gång visar på Löfvens användande av pathos. I den sista meningen i det ovanstående citatet markerar Löfven även sitt primärethos då han förtydligar att det *han* som är Sveriges statsminister och att det är *han* som leder Sveriges regering. I enlighet med Faircloughs tankar om diskurs som både konstituerande av social praxis och konstituerat av social praxis återskapar Löfven här genom både ethos och pathos sitt makthavande och sin position. Det gör han genom att explicit uttala sin auktoritet genom att benämna sig själv som statsminister och ledare av Sveriges regering, vilket för mottagarens tankar direkt mot de konnotationer som orden statsminister medför såsom ledare, makt och auktoritet. Vidare yttrar sig en hög subjektiv, modalitet i det nedersta av ovanstående citat som dels markerar en handlingskraftighet då han säger att han "kommer att fatta varje beslut som krävs", men även indikerar på en viss ovisshet och låg affinitetsmodalitet när han säger "som det bara går" - allt i samma mening. Denna kombination av hög och låg affinitetsmodalitet kan tolkas som ett återskapande av dels statsministerns auktoritet men också som ett bevis på situationens instabilitet - vilket fortsätter i nedanstående citat:

Var beredd på att detta kommer pågå under en längre tid. Var redo för att läget kan förändras snabbt, men ni ska också veta vi som samhälle möter denna kris med hela vår samlade styrka.

Här använder Löfven använder alarmerande ord för att tala om krisen och dess konsekvenser. Meningen innehåller en samverkan av både ethos och logos. Ethos kommer än en gång i uttryck genom Löfvens primärethos som Sveriges statsminister och logos kommer till uttryck genom att han bekräftar att det smittförebyggande arbetet kommer att bestå under en längre tid. "Var redo" är ett uppmanande av beredskap i aktiv form som kan tolkas vara oroande, en tolkning statsministern försöker att motstrida när han beskriver hur krisen möts. Genom att säga "...vi som samhälle möter denna kris med hela vår samlade styrka..." skulle det kunna tolkas som att han eftersträvar att skapa mening hos den svenska befolkningen i en tid av frustration och förvirring, och att främja samverkan i hanterandet av pandemin. I ordvalet "vår samlade styrka" målar Löfven dessutom upp Sverige som en enad nation vilket ger talet styrka och kraft, något som också kan tolkas som ett anspråk på vad Billig (2010) kallar för den banala nationalismen då Löfven säger "vår" i antydning till Sverige - något vi kommer att beröra djupare i temat som behandlar just nationalism. Vidare redogör Löfven för samhällelig plikt:

Jag vet att läget kan kännas tufft men att följa myndigheternas råd är varje persons plikt, också din, och min.

Här erkänner Löfven att det krävs hårda krafttag för att hantera pandemin och att det är varje individs plikt att ta sitt ansvar. I citatet går det att utläsa hur han utövar sin maktposition och primärethos som statsminister. Ordvalet i ovanstående mening implicerar även att faktiska restriktioner kan komma att införas som ytterligare inskränker på vardagslivet om inte befintliga rekommendationer följs. Detta är inget som sägs explicit utan kan tolkas som en latent varning. I ovanstående citat likställer sig även Löfven än en gång med sin åhörare då han lägger vikt vid att rekommendationerna även gäller honom som statsminister. Detta gör att hans uppmaning inte framkommer som lika hård och auktoritär. Jämlikheten statsministern uttalar mellan sig själv och

befolkningen kommer att analyseras vidare i nästkommande tema om jämlikhet.

Med detta tema har vi syftat till att belysa hur makt kommer i uttryck i talet, både explicit och implicit genom dess lingvistik, transitivitet, modalitet och multimodalitet. De huvudpunkter som belysts i denna del av analysen har varit Löfvens tonalitet och sätt att tala på samt talets hämtande av den politiska diskursen, och hur hans verkställande makt återskapas genom hans ordval. Att förstå hur makt återskapas i ett tal till nationen ger läsaren insikt i hur makt utövas i ett tal vars avsikt är att styra allmänhetens beteende under en nationell kris samt hur överordnade beslutsfattare kan påverka föreställningen om den nationella identiteten. De punkter som togs upp i denna del är av central betydelse för att skapa en förståelse för nedanstående rubriker om hur den svenska identiteten konstitueras i talet.

5.2 Jämlikhet och konstruktionen av den svenska identiteten

Det andra av de huvudteman vi identifierade i vårt empiriska material ser till hur Stefan Löfven i sitt tal till nationen uttrycker jämlikhet som en del av konstruktionen av den svenska nationella identiteten. Vi gjorde en iakttagelse i föregående tema om hur statsministern vid återkommande tillfällen uppmanar lyssnaren att ta ansvar och värna om varandras och Sveriges välmående. Under detta tema kommer vi expandera detta resonemang. Löfven talar återkommande om sig själv och sin publik som "vi" och "oss", men omnämner också sig själv på ett sätt som är intressant för tolkningen av temat jämlikhet. Nedan följer en analys som koncentreras kring detta tema. Analysen består av en tolkning av det transkriberade talet, dess bilder, talets diskursiva praxis samt hur Löfven anspelar på verkliga företeelser och hur han eftersträvar att påverka social praxis genom att uttrycka jämlikhet.

Löfven använder sig av ett inkluderande språk där han uttryckligen uppmanar hela befolkningen att samverka och ta sitt ansvar inför hanteringen av pandemin. Detta kan kopplas till Billig (2010) menar att nationalism speglas och skapas i det politiska samtalet, Anderson (2006) delar även en liknande uppfattning och menar att sättet politiker porträtterar händelser formar den enade nationalkänslan. Löfven använder sig exempelvis av ord som tyder på att talet riktar sig till *alla* boende i Sverige. Detta speglas även i talets titel *Tal till nationen* och skulle därför kunna ses som ett uttalat erkännande av den svenska multikulturalismen. Det ger intrycket av att alla

är lika ställda inför pandemin och att en gemensam ansträngning krävs för att behandla smittspridningen. För att ta hänsyn till talets diskursiva praxis är det av vikt att ta i beaktning att talet endast sändes och finns tillgängligt på svenska, med svenska undertexter. På så vis riskerar talet att inte nå hela den svenska befolkningen utan enbart de som talar och förstår svenska. Vad gäller språket kan det överlag beskrivas som informellt och enkelt att förstå vilket gör att det mottagligt för åhörarna. Detta är fördelaktigt då talet syftar till att skapa mening i en tid av kris. Det informella språket som används i talet blir tydligt genom ordval som exempelvis “du”, “jag” och “vi” då han tilltalar sin publik.

I ovanstående resonemang synliggörs en paradox i Löfvens till synes jämlika och inkluderande språk. Å ena sidan använder han ett informellt språk som är lätt att begripa. Å andra sidan finns det en stor risk att vissa grupper i det svenska samhället exkluderas då talet inte finns tillgängligt på något annat språk än svenska. Orsaken till detta kan tolkas som en indikation på att det svenska språket är hårt förankrat med den svenska identiteten. Valet att inte erbjuda språköversättningar kan i sin tur tyda på ett implicit uppmanande till kulturell adaptation av invandrargrupper som inte kan tala svenska (Lagaard, et al., 2009). Genom detta riskerar talet att bli mindre inkluderande och missa en del av sin målsättning med att uppmana allmänheten till att följa hälso-rekommendationerna. Trots att talet språkmässigt är exkluderande skulle Löfvens inkluderande ordval även kunna tolkas som en indikation på att den svenska identiteten inte nödvändigtvis är bunden till ens etniska eller kulturella bakgrund. Detta skulle i så fall gå i linje med vår tidigare analys av att hans inkluderande retorik kan ses som ett uttalat erkännande av den svenska multikulturalismen. Detta resonemang kan kopplas till Amarasingam et al. (2016) som menar att multikulturalism fungerar i multikulturella samhällen där det finns en ledigare syn på vad som innefattas i den nationella identiteten. Dock kan det som nämnt få konsekvenser för social praxis i multikulturellt samhälle som Sverige, då vissa folkgrupper exkluderas genom talets begränsade språkliga tillgänglighet. För att uppmuntra till handling säger Löfven följande:

Det kommer några få avgörande stunder i livet då du måste göra uppoffringar inte bara för din egen skull utan också för att ta ansvar för din omgivning, för dina medmänniskor och för vårt land. Den stunden är nu. Den dagen är här och den uppgiften gäller alla. Var

och en av oss har ett ansvar att förhindra smittspridning. Ingen av oss får gå till jobbet med symtom. Ung, gammal, rik eller fattig spelar ingen roll. Alla behöver göra sin del.

Här talar Löfven inledningsvis i andra person singular. Statsministern som avsändare uppmanar individen som mottagare i kommunikationen att agera i enlighet med de hälso-rekommendationer som löpande uttrycks i talet, exempelvis att ingen får gå till jobbet med symtom. Han byter då till att tala i första person i plural, "oss". Sättet han gör det på förändrar innehållet i hans uttalande så att det inte bara är lyssnaren som måste följa rekommendationerna, det är hela svenska befolkningen - inklusive statsministern själv. Genom Löfvens roll som statsminister och det starka ethos som medföljer hans politiska roll blir detta uttryck av jämlikhet särskilt intressant då han visar att han är likvärdig med det svenska folket. I detta citat finns även en stegring då Löfven säger "inte bara för din egen skull utan också för att ta ansvar för din omgivning, för dina medmänniskor och för vårt land". En sådan stegring kan indikera på situationens allvar och hur Löfven därför understryker att *alla* måste ta ansvar. Detta gör han ännu tydligare genom att lägga tonvikt då han säger "din omgivning, för dina medmänniskor och för vårt land". Löfvens understrykande av varje individs ansvar och antydning till jämlikhet inför krisen förstärks vidare när han senare säger "ung, gammal, rik eller fattig spelar ingen roll". Han konstaterar det övertygande med en objektiv, hög affinitetsmodalitet och säger med säkerhet i rösten, "alla behöver göra sin del". Att "alla behöver göra sin del" framgår också i det avslutande citatet som vi analyserade i föregående tema om makt:

Jag vet att läget kan kännas tufft men att följa myndigheternas råd är varje persons plikt, också din och min.

I detta citat framgår en annan intressant aspekt som är återkommande i talet och som är relevant för temat jämlikhet. Genom att Löfven talar om *allas* plikt använder han sig här av en nationalistisk diskurs. Hur han samtidigt uttrycker sig själv som jämställd med befolkningen kunna anses vara förenligt med den svenska identiteten där jantementalitet kan anses vara existerande, en oskriven "lag" som innebär att ingen står över någon annan, inte ens landets statsminister. Löfven har även en hög affinitetsmodalitet i citatet ovan vilket förstärker hans

argument när han gör tydliga intonationer på orden “din” och “min”. Detta indikerar både att Löfven menar allvar i det han säger vilket i förlängningen innebär att han anser att det är viktigt att han är i jämlik med den resterande befolkningen. Den gemensamma kraftsamlingen i behandlandet av pandemin återkommer igen i följande citat:

Ni visar att när det är som tuffast, då är vår sammanhållning som starkast.

Detta säger Löfven i talets avslutande del. Från att ha talat om jämlikhet går Löfven över till att påtala en samhörighet genom att uppmana en reell sammanhållning i landet. Likt flertaliga tillfällen i talet kan detta konstaterande tolkas som en uppmaning, något som möjligen påverkar allmänhetens beteenden för att agera mer smittförebyggande och således verkar konstituerande av social praxis. Detta sätt att tala om sammanhållning, och således införliva idén om ett enat Sverige ligger i linje med hur sociala identiteter skapas genom diskursiv praxis. Alltså att diskursiva handlingar verkar i relation med diskursiv praxis och då också påverkar, och påverkas av social praxis. Samhörighet kommer att analyseras vidare i det avslutande temat nedan, som behandlar den svenska nationalismen och hur den kommer till uttryck i talet.

Sammanfattningsvis, för att undersöka skapandet av en nationell identitet har vi i denna del undersökt hur jämlikhet kommuniceras i talet och hur uttrycket av jämlikhet kan påverka social praxis. Huvudpunkterna i denna del behandlar hur Stefan Löfven använder ett förenande språk för att bygga en känsla av jämlikhet vilket i tur bidrar till att konstituerandet av landets nationella identitet. I analysen synliggörs dock en paradox mellan Löfvens inkluderande ordval och talets diskursiva praxis på grund av att talet inte bejakar den svenska multikulturalismen då det inte finns tillgängligt på något annat språk än svenska. Talet riskerar således att utesluta vissa grupper i samhället och därigenom riskerar talet även att återskapa en svensk identitet som är exkluderande. Därmed missar Löfven att belysa andra viktiga grupper samtidigt som hans språk ger uppfattningen om att alla är viktiga spelare i bekämpningen av viruset. Därför riskerar han i talet att enbart skapa mening för dem som redan identifierar sig med den svenska nationella identiteten.

5.3 Den svenska nationalismen

Det sista av de huvudteman vi identifierat behandlar hur nationalism direkt kommer till uttryck i talet. Vi fann att statsministern återkommande använde nationalistisk symbolik i talet, dels genom de symboler han bär och omger sig av men också som en nationalistisk diskurs. Hur nationalism och hur den svenska identiteten konstitueras i talet kommer att analyseras med utgångspunkt i det transkriberade talet, dess bilder, den diskursiva praxis som återfinns i talet samt hur Löfven hämtar och eventuellt kan tänkas påverka social praxis genom talets nationalistiska drag.

Utöver pinnen av den svenska flaggan på Löfvens bröst syns i bakgrunden ett rum med en öppen spis som delvis döljs av en stor svensk flagga. Den svenska flaggan verkar som en symbol i kontexten och bidrar till återskapandet av den svenska nationalismen med sin blotta närvaro. Samtidigt tydliggör symbolen att talet är riktat mot den svenska befolkningen. Vidare kan symbolen även tolkas en ikon för enad befolkning, något Löfven talar om vid åtskilliga tillfällen i talet. En sådan tolkning överensstämmer med Billigs (2010) antagande om symboler som återskapande och formande av den nationella identiteten. Flaggor uppfattas ofta som banala men ter sig intressanta för analysen av talets nationalistiska diskurs då de enligt Billig är anmärkningsvärda just för att de nästan förväntas vara där, särskilt i en kontext som denna. Vidare förstärker symbolerna intrycket av Stefan Löfven som Sveriges statsminister, en person som är ytterst ansvarig över nationen. Vad gäller hanterandet av pandemin menar statsministern att det finns ett delat ansvar:

Det enda sättet att klara av detta är att vi möter krisen som ett samhälle, där alla tar ansvar för sig själv, för varandra och för vårt land.

Citatet ovan är ännu ett exempel på hur Löfven använder ord som verkar förenande och som införlivar den svenska identiteten hos publiken. Detta blir speciellt tydligt i hans stegrande tretal, "för sig själv, för varandra och för vårt land" där han först syftar han till individen, sedan till de i dennes närhet och avslutningsvis för Sverige. När han säger just "vårt land" och inte bara

“Sverige” talar han i enlighet med nationalistisk diskurs och avser att skapa mening för åhörarna medan han i förlängningen reproducerar den svenska identiteten. Ett sådant resonemang stämmer överens med Billigs (2010) teori som beskriver hur nationalism både speglas och skapas i det politiska samtalet. Även sättet Löfven säger detta på är intressant, då han säger det med en hög objektiv affinitetsmodalitet och säger “det enda sättet att klara av detta”. Med denna modalitet blir det tydligt att Löfven anser att en enad nation är vad som krävs för minska virus spridningen. Löfvens bestämda modalitet kan vidare tänkas påverka den svenska identiteten och social praxis i kombination med hans ethos som statsminister då den svenska gemenskapen uppmuntras. Nedan följer ett citat ur talet där Löfven fortsätter att uppmuntra till en enad nation:

Ni är många som tar ert ansvar också, som medmänniskor, som hjälper era grannar att handla som stödköper en lunch att ta med från den lokala restaurangen, som undviker att hälsa på mormor men som i stället ringer henne och småpratar varje dag. Det är solidaritet i praktiken.

Löfven fortsätter att direkt tilltala sin publik och nämner handlingar som under normala omständigheter skulle anses vara vardagliga men som i den nya pandemins tid anses vara heroiska. Han kallar det för “solidaritet i praktiken”. Valet av ordet “solidaritet” är intresseväckande då detta är det enda tillfället vi uppfattar att statsministern hämtar direkt från det vokabulär som är typiskt för den socialdemokratiska diskursen. Det då ordet kontinuerligt återkommer i Socialdemokratiska sammanhang (Socialdemokraterna, 2020). Löfven talar genomlöpande i talet om solidaritet, men detta är det tillfälle då han uttalar ordet explicit. För övrigt tycks krisen behandlas som en avpolitiserad händelse utan direkt förankring till partipolitiken. Citatet kan ses som ett tecken på en eftersträvan av en svensk identitet som bygger på samverkan och solidaritet. Löfven benämner även det svenska folket som medmänniskor genomgående i talet, vilket syns i både citatet ovan och de nedan:

Det nya Coronaviruset prövar vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor

Jag är stolt över att vara Sveriges statsminister när jag ser vad så många gör för sina medmänniskor. Ni visar att när det är som tuffast då är vår sammanhållning som starkast. Jag är säker på att alla i Sverige kommer att ta just sitt ansvar. Göra ditt yttersta för att säkra andras hälsa, att hjälpa varandra och därför kunna se tillbaka på den här krisen. Stolt över just din roll, dina insatser för dina medmänniskor, för vårt samhälle och för Sverige.

Ordet “medmänniskor” får i kontexten en symbolisk betydelse där det symboliserar det svenska folket. Den underförstådda innebörden av ordet “medmänniskor” är subtil då den är internaliserad hos åhörarna som i talets kontext förstår att ordet latent föregås av ordet “svenska”. Billig (2010) har gjort en liknande tolkning i sitt resonemang, då av ordet “medborgare” som han menar insinuerar ett vi-tänk. Följaktligen talar Löfven genomgående i talet i enlighet med den nationalistiska diskursen när han uttrycker stolthet över sitt land och de insatserna hans medmänniskor gör för Sverige. Det blir tydligt då han uppmanar det svenska folket att agera på ett sätt som de kan vara stolta över i framtiden. Detta implicerar att det finns ett rätt och ett fel sätt att agera, och att Löfven använder nationalism för att få svenskarna att agera på “rätt” sätt. I det sista av de ovanstående citaten uttalar Löfven en hög affinitetsmodalitet då han säger “Jag är säker på att alla i Sverige kommer att ta just sitt ansvar”, vilket ökar hans trovärdighet.

Vi har i det här avsnittet undersökt nationalism som en diskursiv praxis genom vilken Stefan Löfven eftersträvar att förena det svenska folket och skapa en sammanhållen svensk identitet. Han gör det genom att förmedla nationella symboler vars konnotationer är självklara för den svenska medborgaren. Huvudpunkterna i denna del utgörs av hur statsministern talar om en nationell samhörighet inför krisen och hur han beskriver en förenad nation som verkar tillsammans mot spridningen av covid-19. Det är viktigt att förstå hur och varför statsministern i talet använder sig av den nationalistiska diskursen för att uppnå sitt syfte, men att vidare reflektera kring vilka konsekvenser det får för konstituerandet av den svenska identiteten.

5.4 Sammanfattning

För att förse läsaren med en överskådlig bild av våra huvudsakliga forskningsfynd följer här en kortfattad summering av analysen och dess innehåll. Vi uppmanar läsaren att ta del av hela analysen för att skaffa sig en helhetsbild av talet och dess diskursiva innehåll samt för att kunna följa med i vår diskussion.

Genom sitt tal till nationen antar Stefan Löfven en ledande roll i det kriskommunikativa arbetet för att skapa mening för befolkningen under pandemin. De huvudsakliga diskurser vi funnit i talet är politisk diskurs och nationalistisk diskurs allt medan han hämtar från ett vokabulär för politiska tal och håller en konversationell ton. Den konversationella tonen kommer exempelvis till uttryck då han tilltalar befolkningen som “ni” och talar om sig själv som “jag”. De svenska medborgarna beskrivs av statsministern som “medmänniskor”, vilket är intressant då ett sådant ordval verkar inkluderande. För att tydliggöra för åhörarna av talet återger Löfven ett tretal vid två olika tillfällen: “liv, hälsa och jobb”. Detta tretal omsluter hela Sveriges befolkning då “liv” syftar till alla, “hälsa” till de i riskgrupperna och “jobb” till de i arbetsför ålder. Tretalet används med syftet att motivera till varför svenskarna bör följa rekommendationerna och skapa mening i en tid av osäkerhet. Statsministern uttrycker även en jämlikhet med befolkningen, de delar samma plikt att bekämpa smittspridning. Han menar att alla har lika stort ansvar och att alla står lika inför krisen. Emellertid är inte talet tillgängligt för alla, i synnerhet inte för icke-svensktalande svenskar. Detta utgör en paradox som spänner mellan Stefan Löfvens sätt att tala till alla, men att talet inte är producerat på ett sätt som faktiskt når alla.

Vi finner även att Stefan Löfven återskapar den makt han besitter i egenskap av statsminister, dels genom att uttrycka sin politiska roll men även genom att säga att det är han som leder Sveriges regering. Vidare återskapar även de symboler Stefan Löfven omger sig av hans maktavande position, som exempelvis flaggan i bakgrunden och den på hans kavajslag. Dessa representationer av den svenska flaggan besitter också en annan symbolism, en nationalistisk symbolism som kommer till uttryck fortlöpande även i talet. Talets nationalistiska tendenser återfinns ofta tillsammans med uppmaningar som behandlar hur den svenska

befolkningen bör agera för att förhindra smittspridningen. Stefan Löfven uppmanar då till handlingar som bygger på solidaritet och en gemenskap, vilket vi menar bidrar till konstituerandet av en svensk identitet. Det finns även en antydning i talet om att de rekommendationer som getts av exempelvis Folkhälsomyndigheten måste följas för att inte hårdare restriktioner ska implementeras. På så vis utövar Stefan Löfven sin makt. Vi finner slutligen att Stefan Löfven eftersträvar att påverka bildningen av en svensk identitet vilket vi tolkar som ett styrmedel i syftet att påverka medborgerligt beteende under krisen.

6. Diskussion & slutsats

6.1 Nationalismens diskursiva komplexitet

I denna studie har vi undersökt och belyst de diskursiva handlingar genom vilka Stefan Löfven i sitt tal till nationen påverkar den svenska identiteten. Vi har genom vår analys dekonstruerat talet och tolkat de budskap och symboler vi kunnat urskilja med ambitionen att avslöja dess underliggande meningar. I detta har vi kunnat se hur Stefan Löfven eftersträvar att styra medborgerligt beteende genom att påverka det nationella identitetsskapandet. Kritisk diskursanalys syftar enligt Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2011) till att skapa kritisk social forskning och främja mer jämlika diskurser i en strävan att bidra till demokratisering. Genom att förstå de diskursiva handlingar Stefan Löfven utövar menar vi att individen kan utveckla sin förståelse för hur samhällsligt beteende styrs i en avpolitiserad kontext. Det är viktigt att ta i beaktning, särskilt då uppsatsen är en kritisk diskursanalys, att vår intention inte är att underminera betydelsen av en enad nation i bekämpningen av en pandemi. Vår intention är istället att förse läsaren med kunskap om hur nationalism och återskapandet av den nationella identiteten kan användas som ett styrmedel samt en kommunikativ insats av politiska ledare under en tid av kris i form av en pandemi.

I vår analys har vi tydliggjort för den komplexitet nationalism medför som en förenande diskurs vid krishantering. Detta då det inte går att förbise de negativa konnotationer som ideologin ofta implicerar. Det är exempelvis vida känt att nationalism som ideologi lätt associeras med auktoritära stater, konservativa idéer och förtryckande strukturer där en etnokulturell nationalitet förespråkas. Det är därför viktigt att ifrågasätta användningen av nationalism som en diskursiv handling och som ett verktyg för meningsskapande. För att återkoppla till uppsatsens talanalys, menar vi att det är viktigt att man som mottagare av kriskommunikation som använder en nationalistiska diskurs kritiskt ifrågasätter dess faktiska betydelse och syfte. I enlighet med Billig (2010) och hans resonemang kring den banala nationalismen har vi i vår analys funnit flera nationalistiska signaler och symboler i Stefan Löfvens tal från den 22:a mars. Dessa signaler och symboler kommer i uttryck genom

användandet av ett nationalistiskt språk och retorik samt genom talets diskursiva praxis. Detta är mycket intressant då den nationalism som existerar i moderna nationalstater såsom Sverige, ofta uppfattas som så pass självklara att den går obemärkt förbi. På så vis överensstämmer våra resultat även med Billigs teori och resonemang. Med det sagt menar vi inte att nationalism som meningsskapande verktyg vid en nationell kris är uteslutet dåligt. Genom att hämta från den nationalistiska diskursen finns möjligheter att skapa samhörighet och främja en samverkan inför en rådande kris, vilket kan vara viktigt för befolkningens behov av meningsskapande - det är just det som historiskt sett gjort nationalismen så kraftfull. Dock riskerar talet, som innefattar nationalistiska beteckningar i enlighet med nationalistisk diskurs att ge gnista för, samt införliva nationalistiska värderingar som står i kontrast mot den svenska multikulturalismen. Införlivandet av nationalistiska värderingar kan få ytterligare konsekvenser för social praxis och riskerar att skapa en exkluderande samhälle som tillåter ignorans och arrogans mot andra idéer samt uppfattningar. På så vis blir nationalism en medborgerlig blindhet där befolkningen blir mindre öppen och mer fientligt inställda mot kritik som kan tolkas attackera den nationella identiteten. Detta skulle i sin tur kunna leda till att även den nationella identiteten blir mindre inkluderade på sikt.

För att avsluta vår diskussion vill vi återigen uppmärksamma läsaren att vara kritiskt medveten mot politiska ledares kriskommunikation, då nationalism även i denna kontext används som ett politiskt styrmedel med syftet att styra befolkningens beteenden i en önskad riktning. Det är således viktigt att ta i beaktning är att inget som sägs existerar i ett vakuum, genom att uttala särskilda ord och hämta från ett urval av diskurser påverkas social praxis som konstitueras av, och är konstituerande av diskursiv praxis.

6.2 Slutsats

Genom att analysera talets språk och multimodalitet utifrån sociala relationer och strukturer anser vi oss ha uppnått vår målsättning med att fördjupa forskningens förståelse för de implikationerna nationalism medför som meningsskapande verktyg vid nationell krishantering. Genom detta har vi kunnat studera hur ett tal till nationen kan bidra till konstruktionen och reproduktionen av den svenska nationella identiteten. Med utgångspunkt i våra tre

frågeställningar 1. Hur används nationalism som ett meningsskapande verktyg av Stefan Löfven? 2. Hur reproduceras den svenska identiteten genom talet? 3. Kan användningen av nationalism vara ett inkluderande verktyg vid nationell krishantering? - och med hjälp av Faircloughs analysmodell har vi dragit följande slutsatser:

- Stefan Löfven behandlar nationalism retoriskt som ett meningsskapande verktyg då han fortlöpande genom talet försöker förena befolkningen och har antingen avsiktligt eller oavsiktligt påverkat konstruktionen av den svenska identiteten. I överensstämmelse med Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2011) verkar språket konstituerat av och konstituerande av social praxis. Det visar sig då Stefan Löfven omger sig av symboler som är vedertagna ikonbilder för den svenska nationen och då han genomgående återskapar sin makt som statsminister, återskapar bilden av Sverige som ett jämställt samhälle i linje med jantementaliteten och talar om *vårt* Sverige och vad *vi* måste göra *tillsammans* för att behandla den kris Sverige befinner sig i.
- Stefan Löfven reproducerar även den svenska identiteten genom att tala i enlighet med en nationalistisk diskurs. Detta gör han dels genom att enbart uttrycka sig om Sverige som nation, men också då han tillskriver landet och dess befolkning diverse attribut. Den svenska identiteten kan i den sociala praktiken påverkas av dessa attribut som bland annat är solidaritet, medmänsklighet, gemenskap, plikttrogenhet och ansvarstagande.
- Nationalism kan användas som ett inkluderande diskursivt verktyg vid nationell krishantering då det är ett effektivt medel för skapa en känsla av enighet bland befolkningen, om använt på rätt sätt. En primär fallgrop med diskursen är dock att den riskerar att exkludera delar av en nation och istället enbart bejaka och bidra till återskapandet den inhemska etnokulturen. Således kan nationalism verka kontraproduktivt och istället främja föreställningar om ett "vi" och ett "dom.". På så vis är det samtidigt en otillräcklig metod för att inkludera en hel nation vid nationell krishantering.

6.3 Vidare forskning

I denna studie har vi undersökt hur nationalism och nationella identiteter skapas och reproduceras genom ett tal framfört till nationen under en pågående kris, och hur detta kan få implikationer för ett samhälle som har en multikulturell kultur. Ur detta kan denna uppsats ligga till grund för en vidare komparativa studier av olika länder som har en präglas av en monokultur kontra länder som är multikulturella. Detta för att analysera hur meningsskapande och mottagande av budskap men nationalistisk ton mottas olika i olika typer samhällen vid till exempel nationell krishantering. Denna studie skulle även kunna ligga till grund för framtida forskning som önskar att förstå hur diskursen har förändrats historisk då denna uppsats har beskrivit en del av den svenska krishantering under covid-19 pandemin 2020.

Då denna studie haft en kvalitativ utgångspunkt och har genomförts med hjälp av en kritisk diskursanalys genom en talanalys finns flera möjligheter att applicera studien på en verklig population. Detta skulle både kunna utföras genom kvalitativa intervjuer med deltagare från olika samhällsgrupper som får ge sina egna reaktioner och upplevelser kring talet eller genom en kvantitativ studie såsom en enkätundersökning. Denna typ av forskning skulle kunna ge en ännu djupare insyn i hur olika medborgare mottar användandet av nationalism på den politiska arenan och om det är något som skapar ökad nationell identitet och gemenskap eller en känsla av exklusion och utanförskap.

7. Källförteckning

7.1 Litterära verk

Allen, M. (2017). *The sage encyclopedia of communication research methods* (Vols. 1-4). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc doi: 10.4135/9781483381411

The SAGE Encyclopedia of Communication Research Methods

Anderson, B. (2006). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and spread of Nationalism*. New York: Verso.

Billig, M. (2010). *Banal Nationalism*. [Elektronisk resurs]. Sage Publications.

Boin, A. (Ed.) (2008). *SAGE Library in Business & Management: Crisis management* (Vols. 1-3). London: SAGE Publications Ltd doi: 10.4135/9781446261262

Boin, A. (2004) "Lessons from Crisis Research," *International Studies Review*6 (1): 165–174. http://dx.doi.org/10.1111/j.1521-9488.2004.393_2.x

Boin, A. Hart, P., Stern, E. K., & Sundelius, B. (2005). *The politics of crisis management : public leadership under pressure*. Cambridge University Press.

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Upplaga 2:1) Malmö: Liber

Cameron, D. & Panović, I. (2014). Multimodal discourse analysis. In *Working with written discourse* (pp. 97-111). 55 City Road, London: SAGE Publications, Ltd doi: 10.4135/9781473921917.n8

Carlsson, S. (1961). *Svensk historia*. (Upplaga 1.1). Stockholm: Svenska bokförlaget.

Chouliaraki, L. Fairclough, N. (1999) *Discourse in Late Modernity: Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Denscombe, M. (2016) *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (3 .ed) Lund: Studentlitteratur.

Hall, P. (2000). *Den svenskaste historien: nationalism i Sverige under sex sekel*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Miles, B. & Jozefowicz-Simbeni, D. (2010). Naturalistic inquiry. In Thyer, B. *The handbook of social work research methods*(pp. 415-424). 55 City Road, London: SAGE Publications, Inc.

doi: 10.4135/9781544364902

<https://methods.sagepub.com/book/the-handbook-of-social-work-research-methods-2e/i2299.xml>

Miller, D. (1995) *On Nationality*, Oxford: Oxford University Press.

Lindstedt, Inger (2015). *Talarens hantverk. Att göra framgångsrika presentationer*. Lund. Studentlitteratur. Kapitel 3, 4–5, 8–9 [ISBN 978-91-44-09666-7, 52 sidor]

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985) *Naturalistic Inquiry*. London: Sage Publications Inc.

Sharfstein, J. (2018-07-12). *Communications and Politics*. In *The Public Health Crisis Survival Guide: Leadership and Management in Trying Times*. : Oxford University Press. Hämtad 2020-05-17, från

<https://www-oxfordscholarship-com.ludwig.lub.lu.se/view/10.1093/oso/9780190697211.001.0001/oso-9780190697211-chapter-8>.

Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2013). *Theorizing crisis communication [Elektronisk resurs]*. Wiley.

Tajfel, H., (2010). *Social Identity and Intergroup Relations*. Cambridge: Cambridge University Press. <http://sk.sagepub.com.ludwig.lub.lu.se/books/social-identity/n8.xml>

Timmermans, S., & Tavory, I. (2012). Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis. *Sociological Theory*, 30(3), 167.

Weick, K. E. (1995). *Sensemaking in organizations*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse analysis as theory and method*.

[Elektronisk resurs]. Sage Publications Ltd.

<https://methods-sagepub-com.ludwig.lub.lu.se/book/discourse-analysis-as-theory-and-method/n3.xml?fromsearch=true>

7.2 Vetenskapliga artiklar

Amarasingam, A., Naganathan, G., Hyndman, J. (2016). *Canadian Multiculturalism as Banal Nationalism: Understanding Everyday Meanings Among Sri Lankan Tamils in Toronto*. 48(2), 119–141. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1353/ces.2016.0016>

Calhoun, C. (1993). Nationalism and Ethnicity. *Annual Review of Sociology*, 19, 211–239.

<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1146/annurev.so.19.080193.001235>

Kobierecka Anna. (2017). *Discourse on the Multicultural Policy in Sweden in Light of the Charlie Hebdo Terrorist Attack*. *International Studies: Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, 20(1), 47–62. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1515/ipcj-2017-0016>

Lagaard, S., Lippert-Rasmussen, K., & Holtug, N. (2009). *Nationalism and multiculturalism in a world of immigration*. [Elektronisk resurs]. Palgrave Macmillan.

Lödén, Hans. 2014. "Peace, Love, Depoliticisation and the Domestic Alien: National Identity in the Memorial Messages Collected after the Terror Attacks in Norway 22 July 2011." *National Identities* 16 (2): 157–76. doi:10.1080/14608944.2014.918593.

7.3 Webbartiklar & webbsidor

Eriksson, C. (2020) *Då har statsministrar hållit tal till nationen*. Hämtad 2020-05-014 från <https://www.expressen.se/nyheter/da-har-statsministrar-hallit-tal-till-nationen/>.

Miscevic, N. (2018). Nationalism. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. [Elektronisk resurs]. (Summer 2018 Edition), Edward N. Zalta.
<https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/nationalism/>.

Socialdemokraterna. (2020) *Vår historia*. Hämtat 2020-05-26:
<https://www.socialdemokraterna.se/vart-parti/om-partiet/var-historia>

SVT. (2020). *Vad är Sveriges television?* Hämtat 2020-04-29 från:
<https://kontakt.svt.se/guide/det-har-ar-svt>

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1: Stefan Löfven - Tal till nationen

Ikväll vill jag vända mig direkt till er det svenska folket. Det nya Coronaviruset prövar vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor. Nu behöver varje person förbereda sig mentalt på vad som väntar. Vi har en allmän smittspridning i Sverige. Liv, hälsa och jobb är hotade. Fler kommer att bli sjuka. Fler kommer tvingas säga ett sista farväl till en älskad. Det enda sättet att klara av detta är att vi möter krisen som ett samhälle, där alla tar ansvar för sig själv, för varandra och för vårt land.

Jag vet att många är oroliga. Oroliga för hur vårt samhälle ska klara av det. Orolig för dig själv, för någon du älskar som tillhör en riskgrupp eller för att ditt jobb ska försvinna. Jag förstår det. De närmaste månaderna kommer att bli påfrestande men vårt samhälle är starkt. Våra myndigheter sliter dag och natt. Personal inom vården, skolan och många, många andra människor med viktiga yrken håller uppe vårt land. Jag som statsminister och den regering jag leder kommer att fatta varje beslut som krävs för att skydda så många människors, liv, hälsa och jobb som det bara går. I Sverige har allmänna sammankomster för fler än 500 personer förbjudits och gymnasie- och universitetsutbildningar drivs nu på distans. Jag vill att ni ska vara förberedda på att fler ingripanden kan komma, ibland på kort varsel och ibland som stör vardagslivet än mer. Målet med regeringens arbete är att begränsa smittspridningen så att inte väldigt många ska bli svårt sjuka samtidigt. Men också säkerställa resurser till sjukvården och att i denna tuffa tid lindra konsekvenserna för dig som arbetar och för våra företag. Var beredd på att detta kommer pågå under en längre tid. Var redo för att läget kan förändras snabbt, men ni ska också veta vi som samhälle möter denna kris med hela vår samlade styrka.

Nu har vi alla ett stort eget ansvar. Det kommer några få avgörande stunder i livet då du måste göra uppoffringar inte bara för din egen skull utan också för att ta ansvar för din omgivning, för dina medmänniskor och för vårt land. Den stunden är nu. Den dagen är här och den uppgiften gäller alla. Var och en av oss har ett ansvar att förhindra smittspridning. Att skydda äldre och riskgrupper. Ingen av oss får chansa. Ingen av oss får gå till jobbet med symptom. Ung, gammal, rik eller fattig spelar ingen roll. Alla behöver göra sin del. Det gäller även dig som är sjuttio-plus eller tillhör en annan riskgrupp. Jag förstår att det är frustrerande att behöva begränsa sitt liv, dina sociala kontakter men det är just nu nödvändigt. För din egen hälsas skull såklart men också för att skydda andra människor och ge sjukvården en möjlighet att klara av situationen. Och vi som är vuxna behöver nu just vara vuxna. Inte sprida panik, rykten.

Ingen människa står ensam inför denna kris. Varje person har ett tungt ansvar varenda en. Och jag vet att kraven som ställs är stora men det är enbart så vi kan hålla nere smittspridningen. Jag vet att vissa begränsningar är påfrestande men det är så vi kan se till att sjukvården får möjlighet att hantera krisen. Jag vet att läget kan kännas tufft men att följa myndigheternas råd är varje persons plikt, också din, och min. Ni är många som tar ert ansvar också, som medmänniskor, som hjälper era grannar att handla som stödköper en lunch att ta med från den lokala restaurangen, som undviker att hälsa på mormor med som i stället ringer henne och småpratar varje dag. Det är solidaritet i praktiken. Jag är stolt över att vara Sveriges statsminister när jag ser vad så många gör för sina medmänniskor. Ni visar att när det är som tuffast då är vår sammanhållning som starkast. Jag är säker på att alla i Sverige kommer att ta just sitt ansvar. Göra ditt yttersta för att säkra andras hälsa, att hjälpa varandra och därför kunna se tillbaka på den här krisen stolt över just din roll, dina insatser för dina medmänniskor, för vårt samhälle och för Sverige.

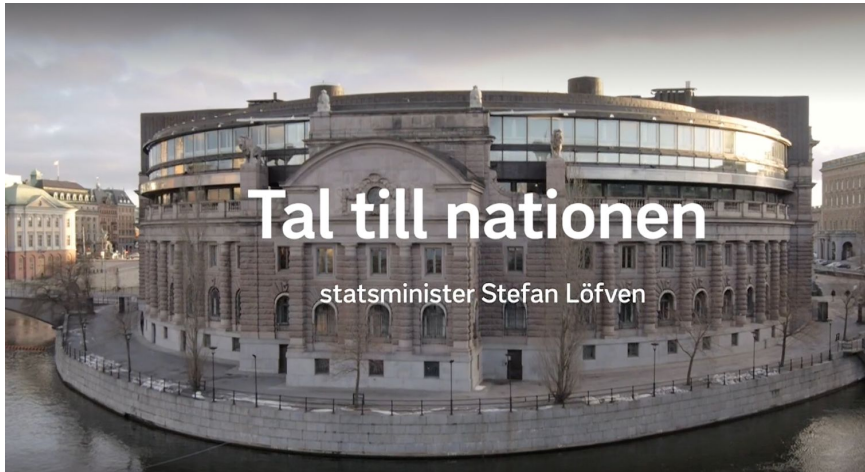
Tack!

8.2 Bilaga 2: Teman

	Makt	Jämlikhet	Nationalism
Lingvistik	<ul style="list-style-type: none"> • “Jag som statsminister” • “Ledare av regeringen” 	<ul style="list-style-type: none"> • “Jag förstår det” • “..ung, gammal, rik eller fattig” 	<ul style="list-style-type: none"> • “...möter krisen som ett samhälle” • “Det är solidaritet i praktiken” • “...prövar vårt land, vårt samhälle och oss som medmänniskor”
Produktion	<ul style="list-style-type: none"> • Sveriges riksdag visas innan och efter talet. • Stefan Löfven bär kostym. • Stefan Löfven filmad rakt framifrån med knutna händer ger ett intryck av auktoritet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilder av Löfven filmade från sidan när han benämner sig själv som “jag” ger ett mer intimt och sårbart intryck. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stefan Löfven bär pin av den flaggan. • En svenska fana i bakgrunden. • Sveriges riksdag visas innan och efter talet.

8.3 Bilaga 3: Talets bilder

8.3.1 Bild av riksdagen

8.3.2 Bild av Stefan Löfven

